

ОТЗЫВ

на докторанта специальности «Общественное здравоохранение»
НАО «Западно-Казахстанский медицинский университет имени
Марата Оспанова» Доскабулову Дарию Толеукызы

Доскабулова Дария Толеукызы – с 2017 по 2020 годы обучалась в докторантуре по специальности 6D110200 – «Общественное здравоохранение» на кафедре гигиенических дисциплин с профессиональными болезнями Западно-Казахстанского медицинского университета имени Марата Оспанова. В 2020 году завершила оформление диссертационного исследования на соискание ученой степени доктора философии (PhD) на тему: «Здоровье детей и подростков городов Западного Казахстана и разработка мероприятий по его сохранению и укреплению».

Докторская диссертация посвящена комплексной оценке влияния немедицинских детерминант на здоровье детей и подростков позволила подготовить мероприятия по оздоровлению учебно-воспитательного процесса в школах и укреплению здоровья детей и подростков. Разработанная Школа, способствующая укреплению здоровья по улучшению грамотности здоровья среди школьников по оздоровлению учебно-воспитательного процесса внедрена в школах региона Западного Казахстана.

Полученные результаты могут явиться дополнительным элементом разработки и совершенствования концепции системы мониторинга поведения детей школьного возраста, связанного со здоровьем и качеством жизни, способствовать дальнейшему развитию и укреплению здоровья детей и подростков и могут быть использованы при реализации региональных программ развития здравоохранения.

В проведенном исследовании включали методологии как, библиографический, социальный, информационно-аналитический, элементы контент-анализа, статические методы исследования. Проводила обзор литературы по источникам в медицинских базах для изучения мирового и отечественного опыта по вопросам определения влияния немедицинских детерминантов на здоровье и благополучие детей и подростков. Проводила анкетирование детей школьного возраста в исследуемых регионах Западного Казахстана по поведению в отношении здоровья с помощью анкеты Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) по методике ВОЗ. Проводила изучение заболеваемости детей и подростков, основанной на медицинской документации. Проводила обработку и интерпретацию, с применением статистических методов анализа. Разработала и апробировала Школу, способствующую укреплению здоровья по улучшению грамотности о здоровье

среди детей и подростков на примере общеобразовательной школы. Докторантом самостоятельно был разработан опросник для оценки эффективности Школы, способствующей укреплению здоровья подготовлены методические рекомендации, а также получено Свидетельство о внесении сведений в государственный реестр прав на объекты, охраняемые Авторским правом.

По теме докторской диссертации опубликованы: 1 статья в базе Scopus в журнале «Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences» for the nearest issue (E-ISSN: 1857-9655). – 2020. – Site Score - 0.7. – Percentile – 49; 3 статьи в научных изданиях рекомендованных Комитетом по обеспечению качества в сфере образования и науки Министерства образования и науки Республики Казахстан; 3 тезиса опубликованы в трудах международных научных конференций; получено 1 свидетельство о государственной регистрации авторских прав, зарегистрированы 4 акта внедрения.

В 2019 году проходила научную стажировку (интершип) на базе кафедры общественного здоровья и организации здравоохранения Ереванского государственного медицинского университета имени Мхитара Гераци. За период обучения научной стажировки Доскабулова Д.Т. проявила себя как ответственным, добросовестным, инициативным, исполнительным и дисциплинированным докторантом.

Данная работа по своей актуальности, объему выполненных исследований, качеству и научной новизне соответствует требованиям, предъявляемым к PhD – диссертациям и рекомендую Доскабулову Дарию Толеукызы для дальнейших шагов в процедурах, связанных с защитой докторской диссертации.

Научный консультант, д.м.н., профессор
заведующий кафедрой общественного здоровья
и организации здравоохранения
Ереванского государственного медицинского
университета имени Мхитара Гераци

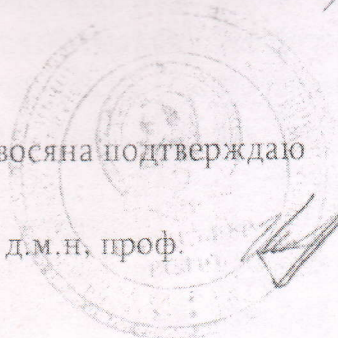
А.Э. Тадевосян

Подпись проф. А.Э. Тадевосяна подтверждаю

Ученый секретарь ЕГМУ д.м.н., проф.

Т.Г. Авакян

**«Марат Оспанов атындағы Батыс Қазақстан медицина университеті»
Коммерциялық емес Акционерлік Қоғамы
«Қоғамдық денсаулық сақтау» мамандығы бойынша докторант
Доскабулова Дария Толеукызына
ПҚІР**

Доскабулова Дария Толеукызы – 2017-2020 жылдар аралығында Марат Оспанов атындағы Батыс Қазақстан медицина университетінің кәсіби аурулармен гигиеналық пәндер кафедрасында 6D110200 - «Қоғамдық денсаулық сақтау» мамандығы бойынша докторантурада оқыды.

2020 жылы «Батыс Қазақстан қалаларының балалары мен жасөспірімдерінің денсаулығы және оны сақтау мен нығайту бойынша іс-шаралар әзірлеу» тақырыбы бойынша философия докторы (PhD) ғылыми дәрежесін алу үшін докторлық диссертациялық жұмысын рәсімдеуді аяқтады.

Диссертация балалар мен жасөспірімдердің денсаулығына медициналық емес детерминанттардың әсерін кешенді бағалауға арналды. Ол балалар мен жасөспірімдер денсаулығын нығайтуға және мектептере оқу-тәрбие жұмыстарын сауықтыру бойынша шараларды дайындауға мүмкіндік береді. Оқу-тәрбие процесін сауықтыру бойынша мектеп оқушылары арасында денсаулық туралы сауаттылығын арттыру бойынша денсаулықты нығайтуға мүмкіндік беру мақсатында Батыс Қазақстан қалалары мектептерінде енгізілді.

Алынған нәтижелер мектеп жасындағы балалардың денсаулығы мен өмір сапасына байланысты әл-ауқат жағдайына мониторинг жүйесі концепцияларын жасау мен жетілдірудің қосымша элементі болып табылуы мүмкін, ол балалар мен жасөспірімдердің денсаулығын одан әрі дамыту мен нығайтуға бейімдеп, денсаулық сақтауды дамытудың өңірлік бағдарламаларын жүзеге асыруда пайдалануға болады.

Жүргізілген ғылыми зерттеу жұмысына библиографиялық, әлеуметтік, ақпараттық-талдау, контент-талдау элементтері, зерттеудің статикалық әдістері енгізілді. Балалар мен жасөспірімдердің денсаулығына және қолайлы өміріне медициналық емес детерминанттардың әсерін анықтау мәселелері бойынша әлемдік және отандық тәжірибелерді зерттеу үшін медициналық базаларда негізгі көздер бойынша әдебиеттерге шолу жасалды.

Дүниежүзілік Денсаулық сақтау Ұйымы әдістемесі бойынша Health Behaviour in School-aged Children (HBSC) сауалнамасы көмегімен Батыс Қазақстанның зерттеу жүргізілген қалаларында мектеп жасындағы балаларға сауалнама жүргізілді. Балалар мен жасөспірімдердің аурушандығына медициналық құжаттамаға негізделген зерделеулер жүргізілді.

Статистикалық әдістерді қолданумен өңдеулер және интерпретациялар жасалды. Жалпы білім беретін мектептерде балалар мен жасөспірімдер арасында денсаулық туралы сауаттылықты арттыру бойынша денсаулықты нығайтуға ықпал ететін Мектеп құрылып, сынақтан (апробация) өткізілді.

Докторант денсаулықты нығайтуға ықпал ететін Мектептің тиімділігін бағалау үшін өз бетінше сауалнама құрастырды, әдістемелік нұсқаулар дайындады, сондай-ақ, авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізілімге мәліметтерді енгізу туралы Куәлік алынды.

Докторлық диссертация тақырыбы бойынша ғылыми еңбектер жарияланды: Scopus мәліметтер базасына кіретін мақала «Open Access Macedonian Journal of Medical Sciences» for the nearest issue (E-ISSN: 1857-9655). - 2020. - Site Score - 0.7. - Percentile – 49 –1; Қазақстан Республикасы Білім және Ғылым Министрлігі Білім және Ғылым саласында сапаны Халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференцияларда – 3 тезистер жарияланды; авторлық құқықпен қорғалатын объектілерге құқықтардың мемлекеттік тізілімге мәліметтерді енгізу туралы Куәлік – 1; Ғылыми-зерттеу жұмысын ендіру актілері – 4 алынды.

2019 жылы Мхитар Гераци атындағы Ереван мемлекеттік медициналық университетінің Қоғамдық денсаулық және денсаулық сақтауды ұйымдастыру кафедрасы базасында ғылыми тағылымдамадан (интершип) өтті.

Ғылыми тағылымдамада оқу кезінде Д.Т. Доскабулова өзін жауапты, адал, бастамашыл, атқарушы және тәртіпті докторант ретінде көрсете білді.

Бұл ғылыми еңбектің маңыздылығы, орындалған зерттеулер ауқымы, сапасы мен ғылыми жаңалығы бойынша PhD диссертацияларға қойылатын талаптарға сәйкес келеді және Доскабулова Дария Толеукызын ары қарай сатылардан өтіп докторлық диссертациясын қорғауға ұсынамын.

**Ғылыми кеңесші,
медицина ғылымдарының докторы,
Мхитар Гераци атындағы
Ереван мемлекеттік мемлекеттік университетінің
Қоғамдық денсаулық және денсаулық
сақтауды ұйымдастыру кафедрасының
профессоры**

Тадевоян А.Э.

**Тадевоян А.Э. қолы, растаймын
М. Гераци атындағы ЕММУ ғылыми хатшысы,
м.ғ.д., профессор**

Авакян Т.Г.